

MAANTEEAMET

Palupera Vallavalitsus
Hellenurme
67514 VALGA MAAKOND
terje@palupera.ee

Teie 03.02.2017 nr 4-8/70

Meie 06.03.17 nr 15-2/17-00017/031

**Riigitee nr 23173 km 0,0-0,46 kaitsevööndis
jalgratta- ja jalgteede ja valgustuse projekti
koostamise nõuded**

Olete taotlenud Maanteeametilt nõuded Valga maakonnas Palupera vallas riigitee nr 23173 Hellenurme – Päidla (edaspidi riigitee nr 23173) km 0,0-0,46 kaitsevööndiga kattuvale maaalale ning osaliselt riigitee alusele maale Hellenurme küla jalgratta- ja jalgteede (edaspidi JJT) ehituse põhiprojekti (edaspidi projekt) koostamiseks.

Maanteeametile edastatud taotlusele on lisatud skeem perspektiivse JJT asukohaga ning Palupera Vallavalituse poolt koostatud projekteerimistingimuste eelnõu.

Taotluse kohaselt soovitakse valgustatud JJT rajada riigitee nr 23173 äärde, ühendades riigitee nr 22159 Elva – Palupera – Kähri (edaspidi riigitee nr 22159) olemasoleva JJT riigitee nr 23173 ääres oleva noortekeskusega. Lisaks riigitee äärde valgustatud JJT rajamisele soovib Palupera Vallavalitsus valgustada kohaliku Hellenurme-Oriku tee (tee nr 5820010) km 0,0-0,40.

Käesolev JJT on kavandatud kohaliku teena ning ei kuulu riigitee koosseisu, mistõttu annab JJT ehitamiseks ehitusloa kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) EhS § 39 lg1 ja § 101 lg 1 alusel. Ehitusloa saab anda peale Maanteeameti poolset projekti kooskõlastust ja vajadusel riigitee aluse maa kasutusõiguse ja/või võõrandamise lepingute sõlmimist.

MA huvi on riigitee püsimine ja korrakohane kasutamine. Nendel erandjuhtudel, kus on vajadus JJT ehitada lõiguti riigitee mulde külge, tuleb vähemalt projekti sellele osale koostada ekspertiis ning ehitamine peab olema kaetud omanikujärelevalve lepinguga.

Tutvunud JJT paigutusega riigitee suhtes ja võttes aluseks [ehitusseadustiku](#) (edaspidi EhS) ning majandus- ja taristuministri 5.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „[Maanteede projekteerimismid](#)“ (edaspidi Normid), esitab Maanteeamet **nõuded Hellenurme küla JJT ja valgustuse projekti koostamiseks:**

1. JJT ehitamiseks koostada tee ehitusprojekt (edaspidi Projekt) põhiprojekti staadiumis vastavalt majandus- ja taristuministri 02.07.2015 [määrusele nr 82](#) „Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded“.
2. Projekti koostaval ettevõtjal ja/või isikul peab olema EhS kohane tee ehitusprojekti koostamise ja valgustuse projekteerimise pädevus.
3. Projekti koostamisel juhendada kehtivatest seadustest, normdokumentidest, standarditest ja Maanteeameti [juhenditest](#) (www.mnt.ee).
4. JJT ja selle koosseisu kuuluvad rajatised projekteerida üldjuhul väljaspoole riigiteealust maad.

5. Juhul kui JTT projekteeritakse riigitee alusele maale, tuleb projekti koosseisus esitada kasutusala või võõrandamise plaanid. Plaanidel tuua eraldi välja riigitee aluse maa kasutusse andmine tehnovõrgu teenindamiseks (teevalgustus, side- ja elektripaigaldised, sademeveekanalisatsioon vms).
6. Peale projekti kooskõlastust esitada taotlus Maanteeameti teemaa osakonnale maantee@mnt.ee riigitee aluse maa kasutamiseks andmiseks või võõrandamiseks.
 - 6.1. Juhul kui on kasutamiseks andmine, siis palume täita taotluse blankett „Riigivara kasutamiseks andmise taotlus“ (www.mnt.ee/et/ametist/blanketid).
 - 6.2. Juhul kui võõrandamine, siis arvestada, et riigitee aluse maa võõrandamine JTT ehituse eesmärgil on riigivara valitseja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu Vabariigi Valitsuse pädevuses vastavalt riigivaraseadusele (edaspidi RVS).
7. Teostada projekti koostamiseks vajalikud geodeetilised uuringud vastavalt majandus- ja taristuministri 14.04.2016 [määrusele nr 34](#) „Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmõõdistusele esitatavad nõuded“. Lisaks määruses toodule arvestada alljärgnevaga:
 - 7.1. Riigitee mõõdistada vastavalt Maanteeameti peadirektori 13.05.2008.a kk nr 102 kinnitatud nõuetele „Täiendavad nõuded topo-geodeetilistele uurimistöõdele teede projekteerimisel“.
 - 7.2. Projektiga hõlmatud alal mõõdistada riigitee ja sellega külgnev ala min 20 m laiuses. Mõõdistada ala piki riigiteed ja ristuvad teed, kraavid, vooluveekogud vähemalt 50 m projekteeritava trassi asukohast mõlemas suunas.
 - 7.3. Mõõdistusala ja uuringud peavad olema piisavad projekti koostamiseks ja kontrollimiseks.
 - 7.4. Alusplaanil tuua välja kavandatava valgustrassi läheduses olevate puude võra ulatus.
 - 7.5. Mõõdistada olemasolevad riigitee truubid ning hinnata truupide seisukord (vaatlus, pildistamine). Hinnang koos vajaliku pildimaterjaliga lisada seletuskirja.
 - 7.6. Projekti kooskõlastamiseks esitamise hetkel peab olema geodeetilise mõõdistuse sh kooskõlastuste vanus kuni üks aasta.
8. Juhul kui JTT projekteeritakse riigitee muldele, tuleb teostada geoloogilised uuringud riigitee muldkeha kohta vastavalt Majandus- ja taristuministri 24.04.2015 [määrusele nr 32](#) „Ehitusgeoloogilisele uuringule esitatavad nõuded“. Puurimine teostada südamikpuurimisega, puuri läbimõõt vähemalt 112 mm. Kõik vajalikud puuraugud riigitee muldes puurida vähemalt 25 m tagant läbi kõigi tee konstruktsioonide ning vähemalt 0,5 m mulde alustesse pinnastesse (looduslikku mulla kihti ja turvast arvestamata so kokku muld + 0,5 m). Uuringute tulemusena saadud pinnaste iseloomustused nimetuste, plastsus- ja filtratsiooninäitajate ja niiskuspierkondadega kanda seletuskirja ja JTT pikiprofilile.
9. Selgitada välja ning arvestada kehtivate planeeringute ning varemkoostatud ja koostamisel olevate tee- ja valgustusprojektidega.
10. Projekti seletuskirjas ja joonistel käsitleda riigitee kaitsevöönd vastavalt EhS § 71 lg 2 ning [riikliku teeregistri](#) kohased teede numbrid ja nimetused. Projekti seletuskirjas kirjeldada projekteeritud rajatiste paigutus riigitee suhtes (tee nr, nimetus, asukohta km).
11. Projektis käsitleda JTT seotud riigitee liikluskorraldus, liiklussagedus ning teised vajalikud näitajad, mis on avalikult kättesaadavad [riiklikus teeregistris](#).
12. JTT ühendada olemasolevate teede, bussipeatuste ning tõmbekeskustega.
13. Eraldada JTT riigiteest eraldusribaga vastavalt Normid tabel 7.5. Eraldusriba on vajalik teehoiutööde teostamiseks sh lume kogumiseks, sademevete ärajuhtimiseks ning liiklusest tuleneva ohu vähendamiseks. Üksnes põhjendatult (näiteks olev hoonestus) ja Maanteeametiga eelnevalt kooskõlastatult (EhS § 99 lg 3 alusel) võib kasutada lühikestel lõikudel madalamat projekteerimise taset või äärekivi/piirdega lahendit.
14. JTT projekteerida võimalikult pikas ulatuses ühele poole riigiteed ja vältida põhjendamatuid ristumisi riigiteega. JTT ületuskoht kavandada riigiteel nr 23173 ülekäigukohana. Lisaks palub Maanteeamet riigitee nr 22159 km 10,08 oleva

- reguleerimata ülekäiguraja kohandada ülekäigukohaks.
15. Riigiteega ristumisel tagada Normide põhimõtetele vastav nähtavuskolmnurk (p 5.2.7.2 ja tabel 7.10) ja riigitee külgnähtavus (tabel 2.14). Projekteerida nähtavust piiravate takistuste (metsa, võsa, heki, aia vm likvideerimine (EhS § 72 lg 2).
 16. Üksnes põhjendatult võib projektis näha ette uusi Normide p 5.2.1. põhimõtetele vastavaid ristumiskohti. Uusi ristumiskohti saab kavandada ainult läbi KOVi poolt väljastatavate jalg- ja jalgrattatee projekteerimistingimuste või detailplaneeringu. Olevad ja uued ristumiskohad tähistada eri värvi tingmärkidega. Ristumiskohtade rajamise ja ümberehitamise lahendused koos põhjendusega käsitleda projektis.
 17. Projekteerida JJT katend, vajadusel riigitee katend laiendustel ja riigitee katete taastamine (koos materjalidele esitatavate minimaalsete nõuetega).
 18. Koostada JJT tüüpristlõiked iseloomulikest kohtadest koos külgneva maanteega (kinnistu piirid, katted, muldkeha, veeviimarid, valgustus, tehnovõrgud jms). Joonistel määrata projekteeritud tee-elementide kaugused sõidutee välimisest servast.
 19. Koostada JJT ja vajadusel riigitee liikluskorraldus vastavalt projekteeritud lahendusele. Riigiteele paigaldatavad liiklusmärgid projekteerida vastavalt standardile EVS 613. Liiklusmärgid peavad olema paigaldatud tsiingitud postidel (Tuulerõhk – WL4 (EVS-EN 12899-1 tabel 8, lumekoormus sahkamisest - DSL1-DSL3)). Projektis näidata olemasolevad, likvideeritavad ja projekteeritud liikluskorraldusvahendid.
 20. Projekti koosseisus koostada JJT pikiprofiil määruse nr 82 § 26 nõutud mahus.
 21. Projekteerida sademevete ärajuhtimise lahendus ja esitada vertikaalplaneerimise joonis. Lahendus peab tagama vete piki- ja põiksuunaline äravoolu projekteeritava ja olevate teede katetelt, muldkehast ja veeviimaritest. Joonistel näidata olemasolevad ja projekteeritud veeviimarid. Selgitada välja ja arvestada tööde maa-alal võimalike kevadiste ja sügiseste suurvetega.
 22. Seletuskirjas märkida, et enne ehituse algust tuleb koostada riigitee ehitusaegse liikluskorralduse projekt ja kooskõlastada Maanteeametiga.
 23. Lahendada projekti maastikukujunduse osa, milles määrata ootekodade, puhkekoha, pingi, aia, heki vm haljastuse asukoht ja rajamise nõuded.
 24. JJT valgustamisel tuleb vältida sõiduteel liiklejate pimestamist vm häirivat ja eksitavat mõju. Juhul kui JJT valgustamisel sattub sõiduteele liiklejat häirivat ja eksitavat valgust, tuleb lahendada JJT ja sõidutee valgustamine tee/tänavavalgustusega või kombineeritult.
 25. Seletuskirjas esitada valgustusklassi valiku arvutuskäik vastavalt standardile CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valik. Valida konkreetseesse asukohta sobivad valgustid ja mastide optimaalne paigutus kasutades valgusarvutusprogrammi.
 26. Mastid projekteerida liiklejate ohutuse tagamiseks väljapoole teedel nõutud vaba ruumi. Juhinduda vaba ruumi laiuse määramisel [Normide](#) tabelist 2.17 ja EVS 843 joonistest 5.2-5.5 ja ptk 10.6 Tänavavalgustus p 6. Juhul kui kitsastes tingimustes ei ole võimalik tagada teega külgnevat vaba ruumi, tuleb kavandada täiendavad liiklusohutuse meetmed (liiklusmärgid, piirded, ohutuse standardile EVS_EN 12767 klassile HE vastavad mastid).
 27. Konfliktalade (ristmikud, ülekäigurajad, bussipeatus vms) valgustamisel peab arvestama projekti koostamisel kõigi liikluses osalejate ohutuse tagamise ja võimalusel liiklusohutuse parandamisega tuginedes Normide p 8.3 ja tänavatel EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus.
 28. Teeületuskoha (-raja) spetsiaalse optikaga valgustuse projekteerimisel näha ette riigitee ja külgneva ala valgustamine teevalgustusega, et sõidukijuht märkaks õigeaegselt ületuskohale lähenevat kergliiklejat (EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus).
 29. Projektis esitada valgustusarvutus koos valgustite valgustehniliste parameetritega ning nende valgustustehniliste arvutuste tulemustega, mis peavad olema vastavuses kehtiva standardiga. Valgustusarvutused esitada vähemalt alljärgnevas mahus:
 - 29.1. hinnanguvälja isoliinide ja halliskaala mudelid, kus tingimused oleksid täidetud vastavalt etteantud valgustusklassile ning näidatud oleks riigitee, eraldusriba, JJT jt

- valgustatud alad (vajadusel näidata eraldi);
- 29.2. planeerimisandmetesse lisada valgustusklass, valgusti võimsus, valgustist väljuv valgusvoog (lm), valgustipunkti kõrgus, mastide vahe kaugus, konsooli kalle, konsooli pikkus.
30. Valgustusprojekti asendiplaani joonisele märkida: valgustusklass; valgusti number, võimsus, masti kõrgus, konsooli pikkus; mastide vahekaugused (m) ja kaugus sõidutee jt teede servast; toitekaablite iseloomulikud näitajad.
31. Tehnovõrkude projekteerimisel lähtuda valdaja esitatud tehnilistest tingimustest.
32. Kõik tehnovõrgu ristumised riigiteega projekteerida kinnisel meetodil paigaldatuna kaitsehülssi.
33. Projektis näha ette ehitustöödega rikutud maa-ala (sh riigitee jt teede katendid, teepeenrad, muldkeha, veeviimarid vm) taastamine või korrastamine.
34. JTT projekteerimine era- või riigi omandis olevatele maaüksustele kooskõlastada maaomanikega krundijaotuskava/kasutusplaani alusel.
35. Projekt tervikuna kooskõlastada projektiga seotud tehnovõrgu valdajate, maaomanike ja ametkondadega.
36. Koostada kululoend vastavalt „Teetööde tehnilised kirjeldused“ kehtivale kirjeldusele.

Palume arvestada, et kohaliku omavalitsuse (KOV) tellimisel ehitatud JTT ja valgustus jääb KOV omandiks ja hooldamisele sõltumata asukohast ja ehitise aluse maa omandivormist. Kavandatava JTT ja valgustuse projekteerimise, maade omandamise, ehitamise ja omanikujärelevalve teostamise kulud kannab KOV.

Maanteeamet ei teosta põhiprojektide ekspertiisi ja ei vastuta projekti võimalike puuduste eest. Seetõttu palume huvitatud isikul tellida tee ehituse põhiprojekti ekspertiis vastavalt majandus- ja taristuministri 08.06.2015 [määrusele nr 62](#) „Nõuded ehitusprojekti ekspertiisile“ vähemalt osas kus JTT on erandkorras lõiguti riigitee muldkeha küljes. Ekspertiis tellida Maanteeameti poolt heakskiidetud projektlahendusele enne projekti kooskõlastamist/projektile nõusoleku andmist.

Projekt (tekstiline osa - pdf, digitaalsed joonised - nii pdf kui ka dwg või dgn, kooskõlastused – pdf või ddoc) esitada Maanteeametile EhS § 70 lg 3 alusel nõusoleku saamiseks ja/või EhS § 99 lg 3 alusel kooskõlastamiseks e-posti aadressil maantee@mnt.ee.

Maanteeamet on valmis võimalusel osalema projektkoosolekul tehniliste lahenduste arutelul.

Käesolevad nõuded on projekti lahutamatu osa, mis kehtivad 2 aastat allkirjastamise kuupäevast.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Leiten
planeeringute menetlemise talituse juhataja

Lisa: projekteerimistingimuste eelnõu
asukohaskeem

Anni Luht
509 0807
Anni.Luht@mnt.ee